

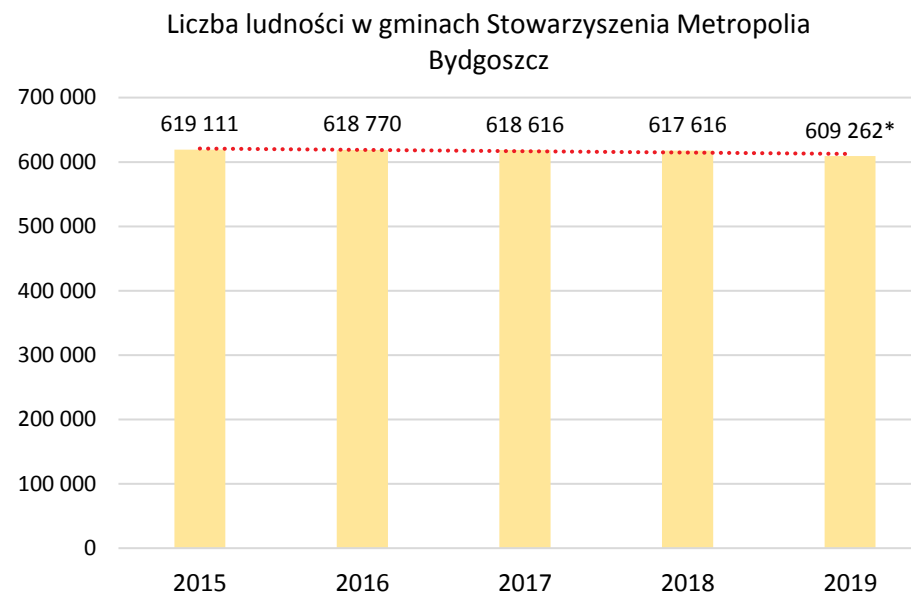
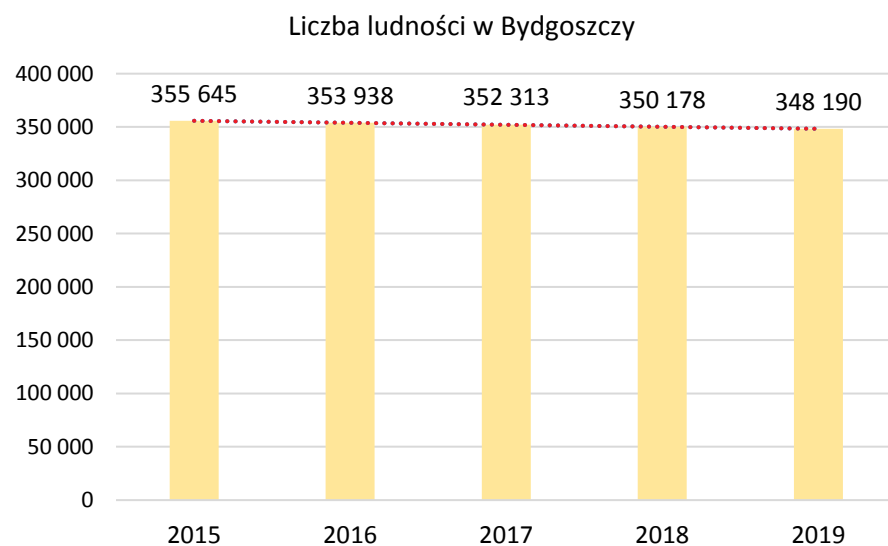
BYDGOSZCZANKI I BYDGOSZCZANIE.
Sytuacja demograficzna miasta w latach 2015-2019.

Bydgoszcz, grudzień 2020 r.

LUDNOŚĆ MIASTA

Bydgoszcz należy do grupy dużych miast Polski, zajmując 8 pozycję pod względem liczby ludności zarówno wśród wszystkich miast w kraju jak i wśród miast na prawach powiatu. Jest jednocześnie największym miastem województwa kujawsko-pomorskiego. W 2019 roku udział mieszkańców Bydgoszczy w ludności województwa wyniósł 16,8%, natomiast wraz z ludnością gmin należących do Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz było to blisko 30,0%.

W 2019 roku liczba mieszkańców Bydgoszczy wyniosła 348 190, co oznacza systematyczny spadek liczby bydgoszczan. Tendencja taka, choć w mniejszym nasileniu, jest również zauważalna w przypadku liczby ludności zamieszkałej na terenie gmin Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. Liczbę ludności w Bydgoszczy oraz w gminach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz w ostatnich pięciu latach prezentują poniższe wykresy.

Źródło: BDL GUS

*Bez gminy Sadki, która w 2019 roku wystąpiła ze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz.

W odniesieniu do 2015 roku liczba ludności w Bydgoszczy zmniejszyła się o 2,1%. Procesy zachodzące w mieście widoczne są także w statystykach dotyczących całego kraju.

Podstawowe informacje obrazujące sytuację demograficzną w Bydgoszczy prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Ludność (stan na 31 XII)	355 645	353 938	352 313	350 178	348 190
mężczyźni	167 324	166 409	165 656	164 754	163 704
kobiety	188 321	187 529	186 657	185 424	184 486
udział % kobiet w ludności	53,0	53,0	53,0	53,0	53,0
Wskaźnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn)	113	113	113	113	113
Udział % ludności miasta w ludności województwa	17,0	17,0	16,9	16,9	16,8
Udział % ludności miasta w ludności kraju	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Gęstość zaludnienia na 1 km ²	2 021	2 011	2 002	1 990	1 979

Źródło: BDL GUS

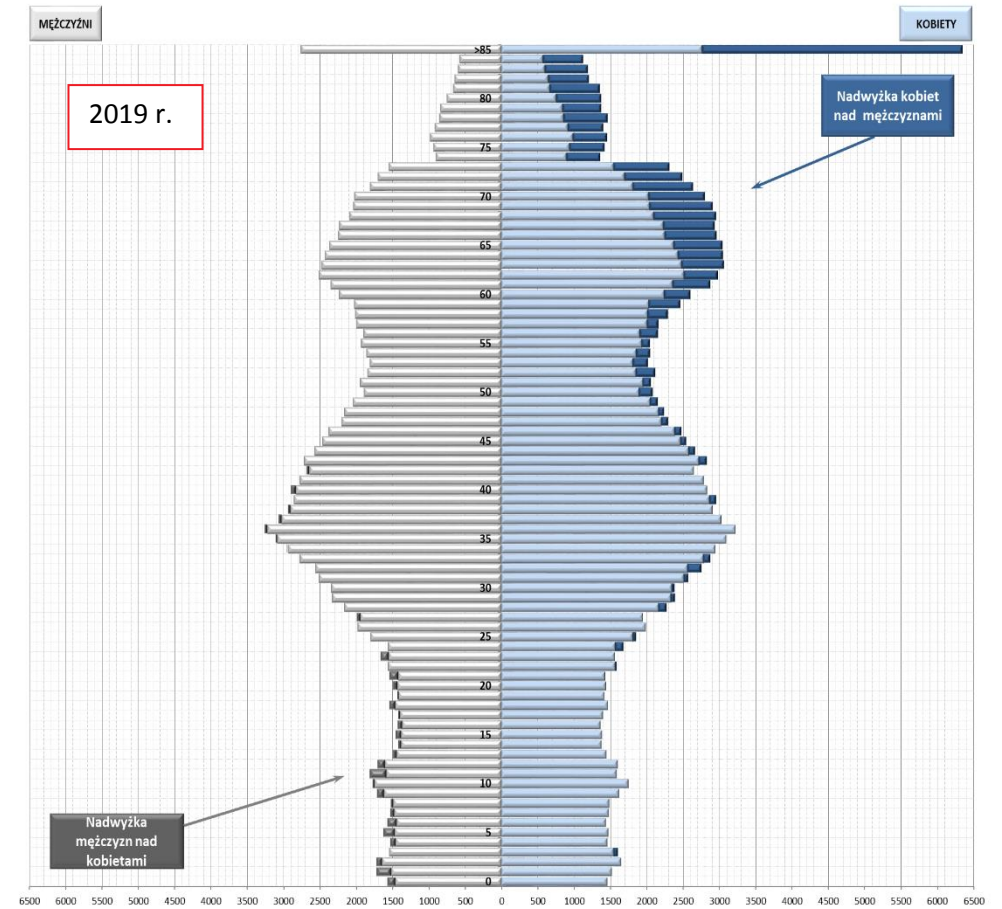
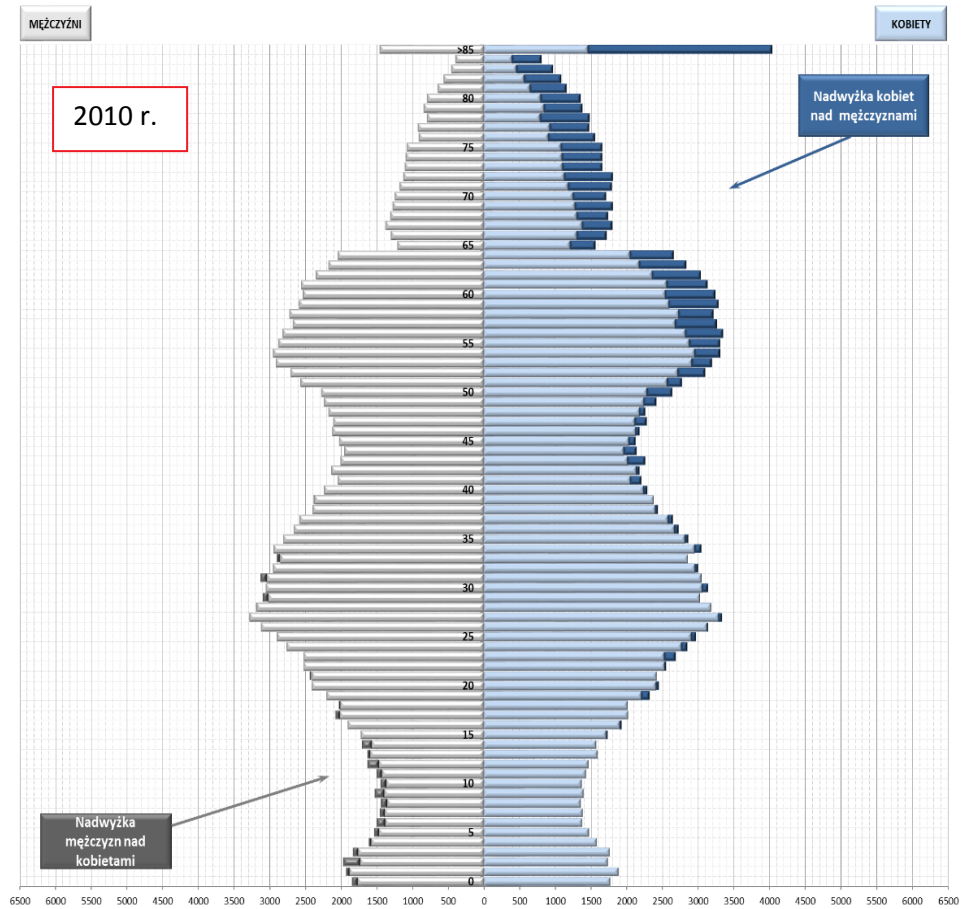
Uwzględniając powierzchnię miasta (176 km² na koniec grudnia 2019 roku), na 1 km² przypadało 1 979 mieszkańców, co oznacza, że w odniesieniu do 2015 roku z każdego km² ubyły 42 osoby.

W strukturze mieszkańców według płci przeważają kobiety, co jest typowe dla krajów rozwiniętych, m.in. z powodu dłuższego tzw. przeciętnego trwania życia kobiet niż mężczyzn.

W 2019 roku mediana wieku bydgoszczan wyniosła 43,5 lat. Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób danej zbiorowości przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła, czyli tzw. wiek środkowy. W przypadku kobiet wiek ten wyniósł 45,6 lat, zaś w przypadku mężczyzn 41,3 lat.

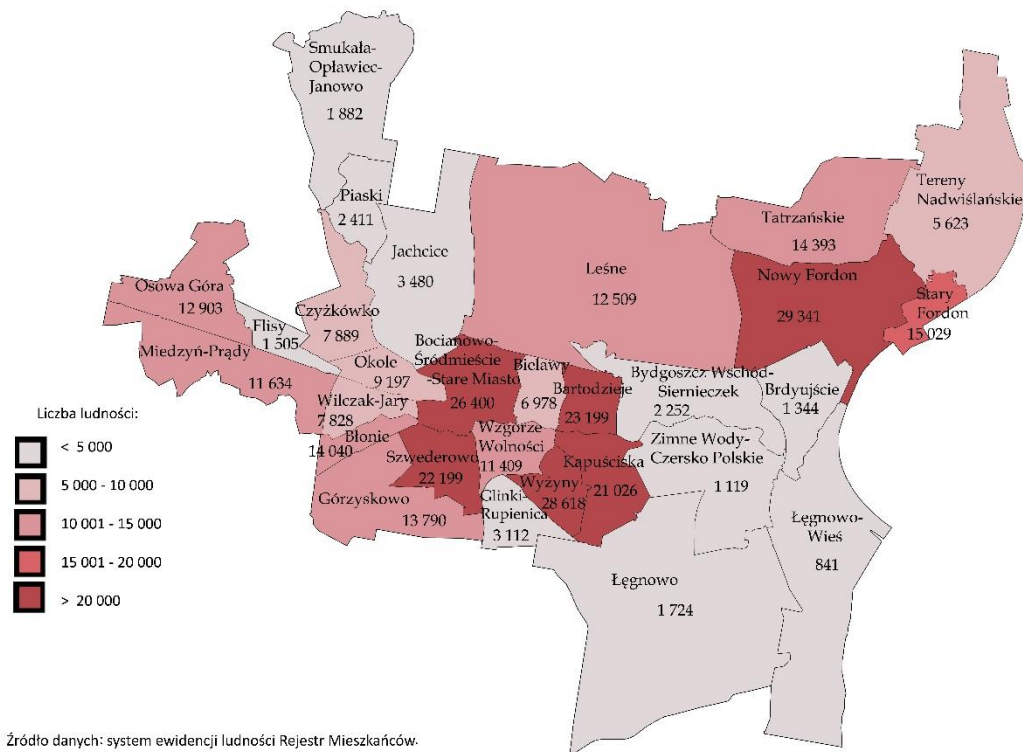
Poniższe piramidy wieku prezentują zmianę struktury wiekowej mieszkańców Bydgoszczy z uwzględnieniem podziału na płeć. Z uwagi na powolne tempo zmian w zakresie liczby ludności miasta, w celu lepszego zobrazowania ich skutków, za rok wyjściowy przyjęto rok 2010. Należy jednocześnie zaznaczyć, że wykorzystane wartości zaprezentowane dla 2010 roku zostały opracowane na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku.

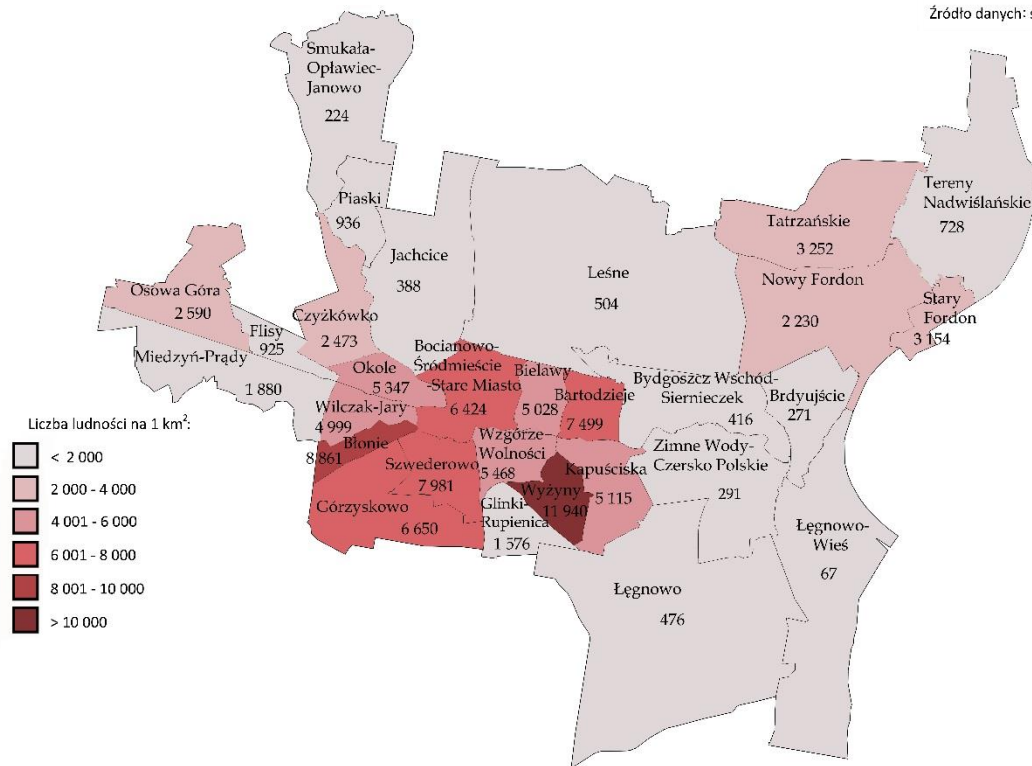
Źródło: Baza Danych Demografia GUS

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia wyraźnie zwiększyła się liczba ludności powyżej 65-tego roku. Szczególnie dotyczy to kobiet w grupie wieku 85 lat i więcej.

Według danych z systemu ewidencji ludności Rejestr Mieszkańców (stan na koniec 2019 roku) najczęściej bydgoszczan zamieszkiwało na osiedlach: Nowy Fordon (29 341), Wyżyny (28 618), Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto (26 400), natomiast najmniej na osiedlu Łęgowo - Wieś (841).

Źródło danych: system ewidencji ludności Rejestr Mieszkańców.

Najwięcej osiedli (13 jednostek) znajduje się w grupie do 2 000 mieszkańców na 1 km². Największa gęstość zaludnienia występuje natomiast na Wyżynach.

W strukturze mieszkańców Bydgoszczy według ekonomicznych grup wieku, podobnie jak w kraju, przeważała ludność w wieku produkcyjnym. Jednocześnie systematycznie wzrastała liczba, a wraz z nią odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. W odniesieniu do 2015 roku ludności w wieku poprodukcyjnym przybyło w mieście o blisko 10%. Wśród przyczyn tego zjawiska znajdują się m.in. objęcie tą grupą osób roczników wyżu demograficznego z lat 50. XX wieku, wzrost średniego trwania życia oraz malejąca liczba urodzeń.

Szczegółowe informacje charakteryzujące ludność miasta pod względem ekonomicznych grup wieku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	55 757	55 470	55 702	55 880	55 696
udział w ludności Bydgoszczy (%)	15,7	15,7	15,8	16,0	16,0
Ludność w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata)	217 487	213 625	209 644	205 548	202 212
udział w ludności Bydgoszczy (%)	61,2	60,4	59,5	58,7	58,1
w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	136 352	134 289	131 977	129 134	126 579
w wieku produkcyjnym niemobilnym (45 lat i więcej)	81 135	79 336	77 667	76 414	75 633
Ludność w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65 lat)	82 401	84 843	86 967	88 750	90 282
udział w ludności Bydgoszczy (%)	23,2	24,0	24,7	25,3	25,9
kobiety	56 607	58 051	59 146	60 070	60 756
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	63,5	65,7	68,1	70,4	72,2

W 2019 roku każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 45 osób w wieku poprodukcyjnym. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadły 72 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

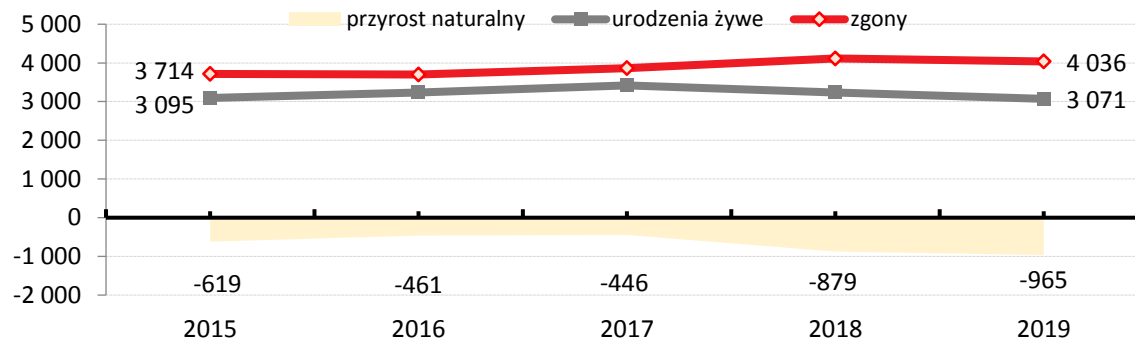
Źródło: BDL GUS

Zachodzące zmiany demograficzne stawiają Miasto przed koniecznością podejmowania działań mających na celu wspieranie i aktywizację osób starszych. W Bydgoszczy do seniorów został skierowany zestaw programów mający na celu ułatwienie funkcjonowania tej grupy wiekowej mieszkańców. Należą do nich m.in. Bydgoska Karta Seniora 60+, Bydgoska Koperta Życia oraz Złota Rączka dla Seniora 65+. Ponadto w celu skoordynowania wszystkich aktywności Miasta w dziedzinie polityki senioralnej, powołano Bydgoskie Biuro Seniora.

Na liczbę ludności w mieście największy wpływ wywiera liczba urodzeń i zgonów, które bezpośrednio przekładają się na wartość przyrostu naturalnego.

Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w Bydgoszczy w latach 2015-2019

Ujemny przyrost naturalny utrzymuje się w Bydgoszczy od ponad 20 lat – pierwszy raz ujemną wartość przyrostu odnotowano w 1996 roku. Wyniosła ona wówczas -249. Od tego czasu ujemna wartość przyrostu pogłębiła się prawie czterokrotnie. Najniższy ujemny przyrost naturalny odnotowano w 2019 roku i wyniósł on -965.

Źródło: BDL GUS

W odniesieniu do 2015 roku liczba zgonów wzrosła prawie o 9%, natomiast liczba urodzeń zmniejszyła się o około 1%. Jak wskazują powyższe dane w zakresie liczby urodzeń, wprowadzone w 2016 roku świadczenie wychowawcze 500+ nie odwróciło na trwałe trendu malejącej liczby urodzeń, a jedynie w połączeniu z dobrą sytuacją na rynku pracy (malejąca w mieście stopa bezrobocia), mogło przyspieszyć decyzję o posiadaniu dziecka.

Najczęstszą przyczyną zgonów bydgoszczan w 2018 roku (ostatnie dostępne dane) były choroby układu krążenia ogółem (33,1%), nowotwory ogółem (33%), choroby układu oddechowego ogółem (7,9%).

Ujemny wynik przyrostu naturalnego w Bydgoszczy jest jedną z niższych wartości odnotowanych wśród 18-tu stolic województw, co uplasowało miasto na 15 miejscu pod względem przyrostu naturalnego na 1000 ludności. Dziesięć spośród omawianych miast osiągnęło wartości dodatnie. Oprócz Warszawy są wśród nich m.in. Kraków, Białystok, Rzeszów, Wrocław i Gdańsk. W 2019 roku wartość przyrostu naturalnego na 1000 ludności w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła -1,3.

Szczegółowe informacje opisujące sytuację Bydgoszczy w zakresie ruchu naturalnego prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Urodzenia żywe	3 095	3 239	3 418	3 236	3 071
Zgony ogółem	3 714	3 700	3 864	4 115	4 036
Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	3,6	6,2	6,4	4,3	5,9
Przyrost naturalny	-619	-461	-446	-879	-965
Współczynnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów)	0,83	0,88	0,88	0,79	0,76
Wskaźniki na 1 000 ludności:					
Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców	8,7	9,1	9,7	9,2	8,8
Zgony na 1000 ludności	10,4	10,4	10,9	11,7	11,6
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	3,6	6,2	6,4	4,3	5,9
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-1,7	-1,3	-1,3	-2,5	-2,8

Źródło: BDL GUS

W 2019 r. w Bydgoszczy współczynnik dzietności wyniósł 1,3, co oznacza, że na 100 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat) przypadało 130 urodzonych dzieci. Optymalna wartość tego współczynnika, która zapewnia stabilny rozwój demograficzny, wynosi 2,10 – 2,15. Jest to sytuacja, w której w danym roku na 100 kobiet w wieku 15-49 przypada przynajmniej 210-215 urodzonych dzieci.

Miasto podejmuje działania sprzyjające rodzicielstwu, do których należą m.in. wdrożone programy: „Program polityki zdrowotnej z zakresu wsparcia leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego – in vitro dla mieszkańców Miasta Bydgoszczy w latach 2019-2022”, „Program wspierania rodziny dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020”, „Program Bydgoska Rodzina 3+” oraz „Bydgoska Karta Młodzieży”.

Do negatywnych skutków niskiej liczby urodzeń należy brak zapewnienia prostej zastępowalności pokoleń. Z liczby urodzeń przypadającej na 1 zgon (tzw. współczynnik dynamiki demograficznej), która w 2019 roku wyniosła mniej niż 1, wynika że roczna liczba urodzeń nie kompensuje rocznej liczby zgonów.

Kolejnym aspektem mającym bezpośredni wpływ na liczbę ludności w mieście jest ruch migracyjny. Szczegółowe informacje w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Migracje wewnętrzne					
zameldowania	2 357	2 226	2 234	2 644	2 839
wymeldowania	3 142	3 082	3 163	3 753	3 919
Migracje zewnętrzne					
zameldowania z zagranicy	x	110	111	126	171
wymeldowania za granicę	x	65	71	73	77
Saldo migracji					
ogółem	-1 108 ^a	-811	-889	-1 056	-986
wewnętrznych	-785	-856	-929	-1 109	-1 080
zagranicznych	x	45	40	53	94

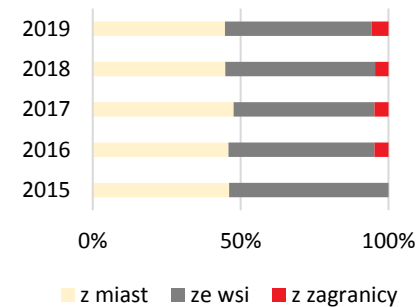
x – Brak danych dot. migracji zagranicznych w 2015 r.

a Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 rok i migracjach zagranicznych za 2014 rok (przyczyną rezygnacji z danych za 2015 rok jest brak kompletności tych informacji).

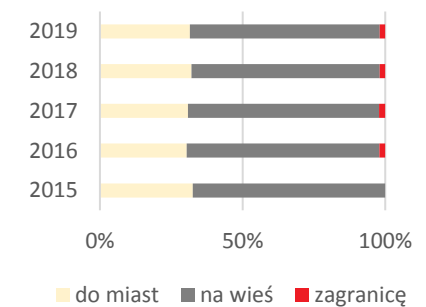
Źródło: BDL GUS

Na wielkość salda migracji wewnętrznych istotny wpływ wywarło wyprowadzanie się mieszkańców Bydgoszczy do gmin ościennych bezpośrednio sąsiadujących z miastem. W gminach tych, z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, odnotowuje się dodatnie saldo migracji wewnętrznych. Wzrastająca w sąsiadujących gminach liczba ludności wskazuje na utrzymujące się zjawisko suburbanizacji.

Struktura kierunków napływu do Bydgoszczy

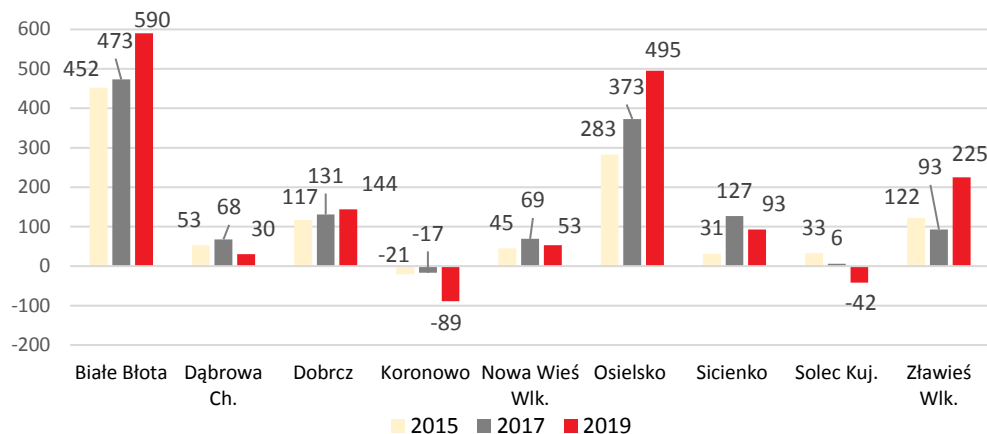
Struktura kierunków odpływu z Bydgoszczy

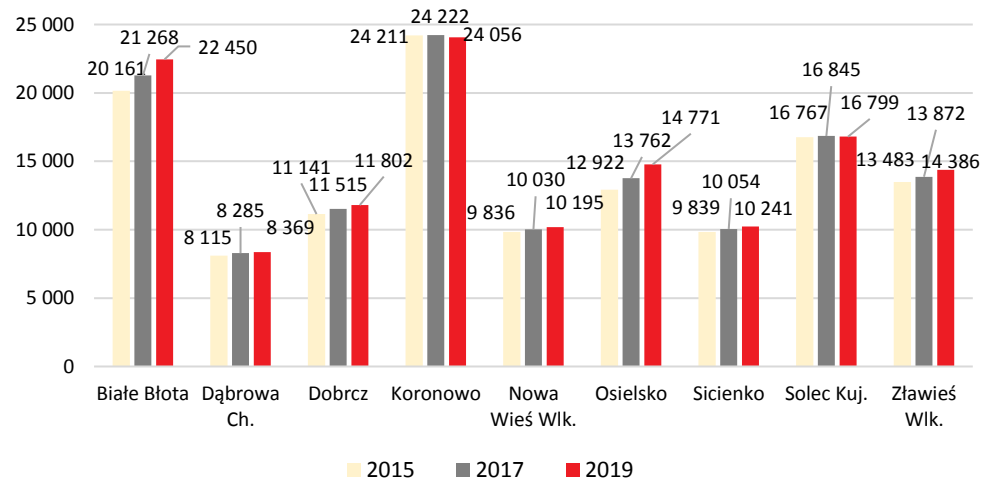
Mimo że w ostatnich latach systematycznie zwiększała się liczba osób napływających z zagranicy, nadal utrzymuje się tendencja przeważającej liczby wymeldowań do innych gmin nad zameldowaniami w mieście.

W ostatecznym rozrachunku zjawisko to przekłada się na ujemne saldo migracji ogółem, które utrzymuje się nieprzerwanie od 2000 roku.

Saldo migracji wewnętrznych w bydgoskich gminach ościennych
w latach 2015, 2017, 2019

Liczba ludności w bydgoskich gminach ościennych
w latach 2015, 2017, 2019

Źródło: BDL GUS

Potwierdzeniem zachodzącego procesu suburbanizacji w otoczeniu Bydgoszczy jest także zwiększająca się w odniesieniu do 2015 roku liczba inwestycji budowlanych zarówno w zakresie budynków mieszkalnych jak i niemieszkalnych.

W poniższej tabeli ujęta została liczba wydanych pozwoleń na budowę, zgłoszeń z projektem, zgłoszeń w oparciu o mpzp w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim w latach 2015-2019.

Wyszczególnienie		2015	2016	2017	2018	2019	2015=100
Liczba pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym nowych budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Powiat bydgoski	774	797	970	993	1 548	200,0
	Bydgoszcz	242	259	311	294	435	179,8
Liczba pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym nowych budynków mieszkalnych	Powiat bydgoski	663	698	897	920	1 060	159,9
	Bydgoszcz	140	141	187	188	181	129,3

Źródło: BDL GUS

Szczególnie istotna dla ruchu migracyjnego ludności jest także oferowana liczba nowych mieszkań. W poniższej tabeli ujęta została liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Wyszczególnienie		2015	2016	2017	2018	2019	2015=100
Liczba mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych	Powiat bydgoski	775	778	973	1 202	1 363	175,9
	Bydgoszcz	1 694	1 450	3 023	1 990	2 941	173,6
w tym:							
mieszkania w budynkach jednorodzinnych	Powiat bydgoski	646	708	891	974	1 080	167,2
	Bydgoszcz	107	98	136	130	168	157,0
mieszkania w budynkach o dwóch mieszkaniach	Powiat bydgoski	28	12	0	14	164	585,7
	Bydgoszcz	20	40	22	66	48	240,0
mieszkania w budynkach o trzech i więcej mieszkaniach	Powiat bydgoski	101	58	82	214	119	117,8
	Bydgoszcz	1 567	1 312	2 865	1 794	2 725	173,9

Źródło: BDL GUS

MAŁŻEŃSTWA I ROZWODY

Począwszy od 2011 roku liczba zawieranych małżeństw nie przekroczyła już liczby 2 tysięcy. W 2019 roku najwięcej osób wступujących w związki małżeńskie znajdowało się w grupie 25-29 lat. Dotyczyło to zarówno kobiet jak i mężczyzn. W tym samym roku najwięcej rozwodów odnotowano wśród małżeństw trwających 20 lat i więcej, zaś do najczęstszych przyczyn należała niezgodność charakterów. Szczegółowe informacje prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Małżeństwa zawarte	1 760	1 737	1 848	1 855	1 706
Małżeństwa na 1000 ludności	4,9	4,9	5,2	5,3	4,9
Rozwody	814	690	775	646	704
Rozwody na 1000 ludności	2,3	1,9	2,2	1,8	2,0

Źródło: BDL GUS

PROGNOZA LUDNOŚCI

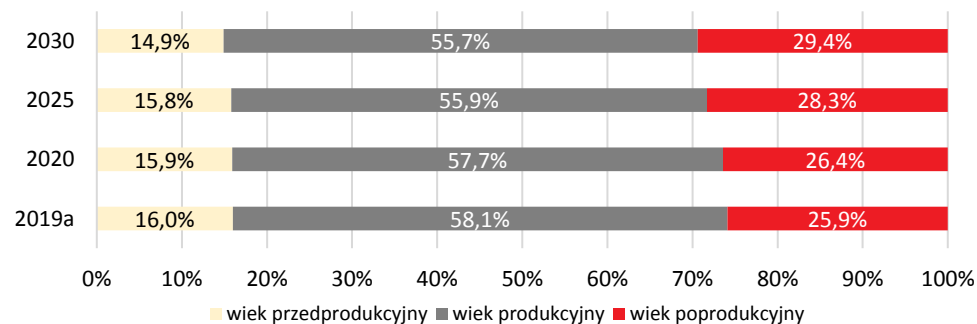
Ostatnia dostępna prognoza demograficzna dla gmin, opublikowana przez Główny Urząd Statystyczny w 2017 roku, przewiduje utrzymywanie się niekorzystnych tendencji demograficznych i dalszy spadek liczby ludności miasta do poziomu ok. 325 tys. mieszkańców w 2030 roku. Zjawiska te znajdują także swoje odzwierciedlenie w liczebności ekonomicznych grup wieku mieszkańców Bydgoszczy, co przekłada się na spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz dalszy wzrost udziału grupy osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (prognozowane jest nieznaczne zahamowanie tej tendencji po 2025 roku). Szczegółowe informacje w zakresie prognozowanej liczby ludności w funkcjonalnych grupach wieku zaprezentowano poniżej.

Wyszczególnienie	2019 ^a	2020	2025	2030
Ludność miasta (stan w dniu 31 XII)	348 190	346 758	336 415	324 648
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	55 696	55 150	53 293	48 393
<i>udział w ludności Bydgoszczy (%)</i>	<i>16,0</i>	<i>15,9</i>	<i>15,8</i>	<i>14,9</i>
Ludność w wieku produkcyjnym	202 212	199 968	187 942	180 962
<i>udział w ludności Bydgoszczy (%)</i>	<i>58,1</i>	<i>57,7</i>	<i>55,9</i>	<i>55,7</i>
Ludność w wieku poprodukcyjnym	90 282	91 640	95 180	95 293
<i>udział w ludności Bydgoszczy (%)</i>	<i>25,9</i>	<i>26,4</i>	<i>28,3</i>	<i>29,4</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	72,2	73,4	79,0	79,4

a Dane rzeczywiste.

Źródło: GUS „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne)”.

Prognozowany udział liczby ludności Bydgoszczy w grupach funkcjonalnych

Według prognozy liczby ludności nastąpi zwiększenie współczynnika obciążenia demograficznego - w 2030 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie 79 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Przedstawione informacje pozwalają wyodrębnić główne tendencje i problemy w sferze demograficznej Bydgoszczy. Wyzwaniem rozwojowym, przed którym stoi miasto, są zmiany w strukturze ludności oraz spadek liczby ludności, prognozowany także w perspektywie długofalowej do 2030 roku, spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji na pobyt stały. Konsekwencją spadku liczby urodzeń oraz wydłużania się przeciętnego trwania życia mieszkańców jest starzenie się społeczności miasta.

Aby nie pogłębiał się proces starzenia bydgoskiego społeczeństwa, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu ułatwienie decyzji o urodzeniu dziecka oraz o osiedlaniu się w mieście ludzi młodych, a szczególnie najbardziej mobilnych zawodowo (grupa wiekowa 25-44 lata). Koniecznym jest zwiększenie możliwości atrakcyjnego zatrudnienia dla osób ze zróżnicowanym wykształceniem, a także dostępności budownictwa mieszkaniowego. Przeciwdziałaniem dla procesu suburbanizacji i zmniejszania się liczby ludności miasta może być stworzenie szerszej oferty mieszkaniowej odpowiadającej zróżnicowanym potrzebom mieszkańców, będącej przeciwwagą dla atrakcyjnej oferty terenów zabudowy mieszkaniowej w gminach ościennych.

Prognozowany spadek liczebności osób w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat) wymagać będzie dostosowywania sieci placówek wychowawczych i oświatowych do zmieniających się potrzeb oraz podniesienie konkurencyjności bydgoskich uczelni wyższych w celu przyciągania do miasta młodych ludzi.

Zwiększający się stopniowo udział ludności w wieku poprodukcyjnym skłania ku stopniowemu rozwojowi tzw. srebrnej gospodarki ukierunkowanej na osoby starsze, obejmującej ofertę nakierowaną na zaspokajanie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych (w tym przede wszystkim rozwoju bazy leczniczo-opiekuńczej) oraz wykorzystanie ich potencjału nabywczego i społecznego.

OPRACOWANIE:

*Urząd Miasta Bydgoszczy
Wydział Zintegrowanego Rozwoju i Środowiska
Referat Rozwoju Miasta
ul. Grudziądzka 1-3, 85-130 Bydgoszcz
tel: 52 5858 070
email: wzr@um.bydgoszcz.pl*

NOTA INFORMACYJNA:

Opracowanie zawiera opisy uwzględniające dane za lata 2015-2019 (w przypadku braku informacji za 2019 rok wykorzystano ostatnie dostępne dane). Źródłem zdjęć są zasoby cyfrowe Urzędu Miasta Bydgoszczy.